

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työllänsuhteiden
seuran julkaisu ilmestyy Astoriassa, Ore., jo-
ka tiistai The Western Workmen's Publ.
Society'n kustantamana.

Tilauksinnat Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th
1911, at the Post Office at Astoria, Oregon,
under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

SUBSCRIPTION RATES

IN THE UNITED STATES:

One year \$1.50 — 6 months 90c

IN CANADA:

One year \$1.75 — 6 months \$1.05

TOIMITUS:

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAMAMÄÄRÄ
OSOTTA:

Uusia 64
Uudistuksia 92
Katkenneet 64

Vanhanajan avioliiton perustukset horjuvat

Lontoosta tiedotetaan, että Mrs. C. Gasquerne Harleyn uusi kirja, "Naisen erehdykset", on aiheuttanut mitä mielenkiintoisemman ja kiihkeimmän väittelyn Englannissa.

Mrs. Harley on tunnettu yhteiskuntaolojen tutkija ja kirjailija. Hän on ollut katsantokannaltaan melkosen radikaalinen pitkät ajat, mutta vasta tämä hänen uusi kirjansa, jossa tarkastellaan avioliittoa sellisenaan kuin se nykyisin ilmenee ja se-
lostetaan avioliittomuodon kehitystä eri aikoina, on saanut hänelle sekä hartaita puolustajia että vihasia vastustajia.

Kirjassa tarkastellaan avioliittoa joka puolelta yhteiskunnallisten tutkimusten valossa ja tullaan siihen tulokseen, että todellisuudessa on vanhanajan "karsina-avioliitto" lakannut olemasta. Sen tilalle on tullut "kokeileva avioliitto", sellainen jossa mies ja nainen yhtyvät sitomatta enää itseään toisiinsa niillä rautaisilla siteillä, mitkä ennen tekivät avioliiton toiselle tai toiselle, ehkä molemmille, vankilaksi. Kirjailija todistaa sitten väitteensä avioeroilla ja muilla, etupäässä ylempien luokkien aviosuhteilla ja tulee lopuksi siihen, että kun kerran vanhanajan avioliitto on todellisuudessa hävinnyt, kun ei vanhoja määräyksiä enää kunnioiteta, pitäisi yhteiskunnan olla rehellinen ja julistaa "kumppanuusliiton", ilman virallista aviosidettä, laillisiksi ja hyväksytyiksi. Laissa olisi vaan asetettava tarpeelliset määritelmat, mitkä turvaisivat naisen kaikkia kumppanuusliiton seurauksia vastaan.

Mrs. Harley ei ole sosialisti, eikä vähimmäissäkään määrin työläispiireihin kuuluva, eikä hän kirjassaan puhu paljon alempiin luokkiin aviosuhteista. Hän on saanut tämän uudenajan avioliittosihteen täydellisesti ylläluokan avioliittosuhteiden murtamisesta. Siellä hänen huomionsa mukaan vaihdetaan avioliittosihteen virallisesti ja ei-virallisesti yhtämittaa, eletään kohta täydessä "vapaarakkaudessa".

Ettei kokonaan jouduttaisi siihen, että sukupuolisuhdeilla ei

olisi mitään kontrollia, tahtoisihan lain hyväksymään uuden lyhytaikaisen avioliiton, tai kahden kumppanuksen sopimuksen, mikä määräisi vissit velvollisuudet kummallekin.

Pakinaa

Meitä on neljä tyttöä tässä perheessä. Palvelemme ihmisiä, jotka kuuluvat yhteiskunnan "parempiosaisiin", vaikka eivät ole aivan sitä kermakerrosta. Kullakin meillä on omat tehtävämmme. Parhaiten minua huvittaa meidän ruokailuikamme. Silloin me aina keksimme jonkun innostavan puheen aiheen. Ei puutu maustesanat lauseista, kun me leikkiäkin laskemme. Mutta kyllä me joskus ainakin yritetään puhua tärkeistäkin asioista. Tällaiset keskustelut me usein ovat mielenkiintoisia sikaikin, että olemme sattuneet kukin kulkemaan eri teitä. Ainoastaan yksi palvelustoverini on tämän maan kasvat-
ti: kaksi on irlantilaista, itseni luen suomalaisiksi, vaikka se Suomi onkin valkaisu sen jälkeen kun minä sieltä lähdin. Joskus minulle tehdään kysymyksiä, että "Etkö sinä nähnyt niitä bolshevikkejä, oletan sinä sieltä päin missä niitä on ja missä ei ole niin tarmokkaita ihmisiä että tappasivat ne paholaiset." Minä koetan selittää, että "En kai minä ole niitä nähnyt, mutta eivät ne huhut kaikki totisia ole mitä niiden pahuudesta kerrotaan." Joku vielä ennustaa lisää. "Kyllä ne jumala fiksa kun aika tulee." Minä kun olen joukossa nuorempikin, ja kun toiset tällaisissa asioissa tavallisesti ovat yhtä mieltä, ei minun sovi paljon väitellä. Joskus kun on sopiva tilaisuus, teen heille jonkun kysymyksen. Kerran vanhempi irlantilainen (hän tavallisesti on puheenjohtajana) piti pitkän puheen naisten äänioikeudesta. Puhe kuului jotensakin näin:

"Mitä nainen tekee äänioikeudella? Naiselle kuuluu vain huolenpito kodista, tai mikä on hänen ammatin-
sa. Joka tapauksessa hänellä on kylläkin ajatteleminen hänelle kuuluvista asioista, varsinkin perheen äidillä on niin suuri tehtävä, että ei hän voi ajatella muita asioita kuin omia velvollisuuksiaan. Yhteiskunnalliset asiat eivät kuulu naisille mitään, miehet pitävät huolen sellaisista asioista — heille ne kuuluvat, ei naisille."

Me kaikki olimme kuunnelleet keskeyttämättä. Ja kun hän lopetti, ihailivat toiset hänen älyään ja hyvää puhujakykyään. Minä vaikenin. — Toisen kerran hän taas antoi meille nälkäisille hengen ravintoa samalla kun ruumiskin sai ravintonsa. Tällä kertaa hän nuhteli kansalaissiskoaan, ettei tämä muka ole ystävä omalle isänmaalleen, koska ei aijo ostopä-
nabondeja, joita juuri kaupataan, sillä rahaa tarvitaan synnyinmalle tärkeään tarkoitukseen. Kertoi, että eräs hänen tuttava, elähtänyt neiton, joka on vierasta palvelut pienestä työstä ja yhä vieläkin raataa, vaikka hapsot ovat harmaat, on nyt ostanut \$500 lainan. Kaikki muutkin tytöt, keitä hän tuntee, ovat antaneet pienempiä summia. Tämän kaupunkin osalta olemme jo saaneet noin \$2000, jonka summan ovat keränneet etupäässä irlantilaiseen kansallisuuteen kuuluvat työläisnaiset. "Eikö ole kaunista", lisäsi hän lopuksi ylpeillen. "Yes, jo toki on suuremmoista", myönsivät toiset.

Olin pahoillani, että minun täytyi niin kauniinkin esityksen lopussa tehdä yksi itsepintainen kysymys, kuten tapani on. Uteliaana minä kysäisin: — Mitä, oletko jo muuttanut mieltäsi? Ei ole pitkä aika kun sinä kaikella tarmollasi koetit meille selittää, että naiselle ei kuulu muu kuin koti-
askareet, ainoastaan työ. Mutta nyt sinä ihaillet niitä naisia, jotka tahtovat auttaa synnyinmaataan ja innok-

kaasti seuraavat sen kohtalon vaiheita. Ehkä he tuntevat sen kuuluvan heillekin. — Tähän hän ei vastannut vaan jäi miettimään.

Ida Niemelä.

Astorian naisten puuhat

Astorian naiset keskustelivat Toverissa olleen W. Marttilan kirjotuksen johdosta, jossa heitä syytettiin siitä, että he pitivät boikottikokouksia jonkun Toverin toimittajan kehoituksesta ja, että näissä kokouksissa autettaisi joitakin yksityisiä keinotekoisia, kiihotettuja jotakin "tervasuti"-
roikkaita Toverin kimppuun.

Tässä kokouksessa paheksuttiin sitä, että mies, paikallisia oloja tunte-
mattomana, menee kirjottamaan sellaista roskaa joka on kaikkea muuta vaan ei totuuden mukainen. Naiset eivät ole näitä kokouksia pitäneet Toverin aloitteesta, eikä ole aikomusta että niitä vastaisuudessaakaan tul-
taisi pitämään, vaan ainoastaan Toverin kannattajain taholta on näitä kokouksia pidetty ja tullaan vastakin pitämään. Astorian naiset käsittivät oman lehden tarpeen ja koettavat tällä boikotilla näyttää paikall-
sille mustille voimille, että naiset ovat Toverin takana ja tukevat sitä, eikä suinkaan ole aikomusta kuten joillakin suunsoittajilla näyttää olevan, etsiä kaikenlaisia mahdollisia ja mahdottomia tilaisuuksia parjatakseen Toveria, vaan auttaa kaiken vointinsa mukaan.

Mitä sitten tulee osuustoiminnan edistämiseen, niin sitäkin ei voi jonkun sanomalehden toimitus yksistään ylläpitää, täytyy ensin tulla sellainen tarve joka panee ihmiset kiintymään siihen. Jos joukot eivät tunn-
ne vaikkapa osuusliikkeen tarvetta, niin aivan turhaa on siitä alinoma-
nen puhuminen sanomalehdessäkin. Täällä on niitä sellaisia osuusliikkeitä jotka tarvetta eivät ole työläiset tunteneet, ollut toistakymmentä, ja nyt on naisilla sellainen käsitys, että ei minkäänlaisia osuusliikkeitä aleta ennen kuin ollaan varmoja sen menestymisestä, vaikka olisikin sellaisia liikkeen johtoon ikäviä suuruuksia, joiden takia olisi alettava ennen aikansa, ja taasen tulisi samoihin tuloksiin, että on alettu aikana jolloin mieliala ei vielä ollut sillä asteella, että saataisi riittävästi kannattajia.

Naiset kokouksessaan valitsivat kolmihenkeisen komitean, jonka huoleksi jäi Marttilan kirjotukseen vastaaminen, asianmukaisella tavalla. Samoin valittiin kymmenen henkeä käsittävä komitea, jonka tehtävänä on se-
lostaa asuustoiminnan tärkeyttä ja valmistaa mielialaa siihen, että saataisi lähitulevaisuudessa ainakin osuustoiminnallinen vaatetusliike, joka tällä kertaa on Astoriassa kaikkein tärkein. Virallisen kokouksen loput-
ta suoritetettiin useita ohjelmanumeroita ja lopuksi oli keskustelukysymys, jossa jonkun verran vaihdettiin mielipiteitä. Kokouksia päätettiin toistaiseksi pitää joka torstai-ilta.

R. V.

Ruutikuningas ei pidä uusista aatteista

Naisten äänioikeuden hyväksyminen on nykyisin yhden miehen varassa. Se mies ei ole mikään tavallinen valtion virkamies tai politiikoitsija. Hän on yksi idän valtioiden hienoimman porvarispiirin johtomiehistä, täydellinen nykyajan aristokraatti, Alfred Dupont, maailman suurimman räjähdysaine-
trustin johtaja.

Ruudin ja muiden uudenajan räjähdysaineiden valmistaja ei pidä uusista aatteis-

ta, ei ainakaan sellaisista kuin naisten äänioikeusliike, joka mahdollisesti tulisi joskus koi-
tumaan hyvinkin vaaralliseksi sotakiikhoilijoille ja kun nyt kohtalo on määrännyt niin, että hän voi näyttää valtaansa, saavat naiset olla ilman äänioikeut-

Kolmekymmentä viisi valtiota on hyväksynyt naisten äänioikeuden, mutta ennenkuin naiset saavat äänestää on yksi valtio vielä saatava vahvistamaan se, vasta silloin tulee se perustuslakivoimaiseksi. Delawaren pikku valtio, jossa tämä ruuti-
herra määrää poliittisia asioita, olisi tuo tarpeellinen valtio, se voisi antaa lakivoimaisuuden naisten esitykselle, mutta sen lainlaatikunta, joka tekee juuri mitä Dupont määrää, on kieltäytynyt vahvistamasta sitä.

Ellei aivan pian ryhdytä pontteihin toimenpiteisiin jossakin toisessa valtiossa hyväksymisen saamiseksi Delawaren tilalle, ei esitys voi tulla niin ajoissa vahvistettua, että naiset voisivat tulevissa vaaleissa äänestää. Vä-
kijumaliikkeet puolestaan tekevät parhaansa estääkseen naiset saamasta tuota tarpeellista kannatusta toisista valtioista ja siten estääkseen naiset äänestämästä ennenkuin kieltolakiin on tehty ainakin jonkinlaisia au-
koja, ellei sitä kokonaan kumottua saada. Sota-ajan lupauksia siis rikotaan tälläkin ajalla mikäli keritään.

Avioliiton kehitysmuodot

Kirj. Ivar Lassy.

Naimattomien vapaudet Afrikassa ja Euroopassa.

Kuuluisa on jo vanhoista ajoista asti ollut vanhan Herodotoksen kuvaus Pohjois-Afrikassa asuvien gindarilaisten elämäntavoista: "Heidän vaimoiltaan on useita nahkavanteita nilkkojen kohdalla siitä syystä, että he, kuten kerrotaan, aina kun heillä on ollut yhteyttä miehen kanssa, solmivat uuden sellaisen vanteen. Sitä naista, jolla on eniten vanteita, pidetään kaikista parhaimpana, koska niin moni mies on häntä rakastanut." (IV, 176.) Samanlainen tap-
pa ilenee vallinnut myös muinaisajan egyptiläisillä (Lippert, Kulturgesch. II, 15).

Tällaisia vapaamielisiä käsityksiä puhtaudesta on ollut vallalla yli koko Afrikan mannermaan viime aikoihin asti. Esimerkkejä voisi luetella kuinka monta tahansa. Niinpä kuuluisa saksalainen tutkija Emin Pascha kertoo, että madilailla, shuilailla ja muutamilla muilla kansoilla päiväntasaajan eteläpuolella on tapana rakentaa jokaisen kylän keskelle talo, jossa naimattomissa olevat tytöt ja pojat häiritsemättä sa-
vat elää yhdessä toistensa kanssa (Reisebriefe, 100).

Bastian kuvallia seuraavia tapoja Länsi-Afrikan, varsinkin Loango-
nilla asuskelevien neekerien keskuudesta: "Näitten kansojen miehet saavat itselleen yksityisvalvon-
nasta sen jälkeen, kun vaimo on täyt-
tynyt velvollisuutensa toisia heimo-
lainsiian kohtaan. Kukaan ei saa naittaa tytärtään yksityiselle mie-
helle ennenkuin häntä morsiamm-
kissa on tarjottu kaikille nille, jot-
ka lahjoillaan ovat tahtoneet saada hänen suosiotansa... Ketään miestä
hän ei saa kieltää" (Lippert, II, 13).

Naisten puhtaudesta ennen avio-
liittoa ei ole pantu mitään arvoa
myöskään wadigolaisilla, bakongolai-
silla, barongolaisilla eikä myöskään
koko brittiläisessä keski-Afrikassa
Malngasseista sanoo Ellis: Kunnan
sukupuolen taholta ei vaadita